

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 402/2025-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS, s. r. o., Červeňova 15, Bratislava, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2T/10/2022 z 22. októbra 2022 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4To/1/2023 zo 17. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. decembra 2024 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 47 a čl. 49 Charty základných práv a slobôd Európskej únie, ako aj práv garantovaných čl. 6 ods. 1 a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) a rozsudkom najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd podľa § 61 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerušil konanie a požiadal Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o rozhodnutie o predbežných otázkach podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, a ktoré sťažovateľka špecifikovala v ústavnej sťažnosti. Následne požaduje, aby ústavný súd rozsudok ŠTS a rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Napokon žiada priznať jej finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom ŠTS bola sťažovateľka odsúdená pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe. Za to jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorého výkon bol podmienienečne odložený, a zároveň jej bola určená skúšobná doba v trvaní 5 rokov, ako aj probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe. Zároveň bola sťažovateľke uložená povinnosť spočívajúca v účasti na hlavných pojednávaniach špecifikovaných v rozsudku ŠTS, peňažný trest 10 000 eur, ako aj náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený.

3. Na odvolanie sťažovateľky bol rozsudok ŠTS rozsudkom najvyššieho súdu podľa § 321 ods. 1 písm. d) a e) Trestného poriadku zrušený v celom rozsahu a najvyšší súd podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám uznal sťažovateľku vinnou z prečinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v zmienenom rozsudku. Za to jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere jedného roka, ktorého výkon bol podmienienečne odložený, pričom sťažovateľke bola zároveň určená skúšobná doba v trvaní dvoch rokov. Zároveň bol sťažovateľke uložený peňažný trest 1 000 eur, ako aj náhradný trest odňatia slobody vo výmere dvoch mesiacov pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený. Odvolanie prokurátora najvyšší súd podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podľa názoru sťažovateľky sa všeobecné súdnictvo nedostatočne, resp. vôbec nevyrovnalo s jej argumentáciou prednesenou na hlavnom pojednávaní a následne v odvolaní uplatnenom proti rozsudku ŠTS. Sťažovateľka podrobne akcentuje svoju skoršiu argumentáciu súvisiacu so zákonnosťou a ústavnosťou príkazov vydaných podľa § 114 a § 115 Trestného poriadku, na podklade ktorých boli generované usvedčujúce dôkazy, a to s poukazom na nesplnenie kritérií legality, legitimity a proporcionality avizovaných príkazov. Všeobecné súdy sa v obdobnom duchu nevyrovnali ani s otázkou začatia trestného stíhania v danej veci a ani s materiálnym posúdením predmetného skutku, pretože skutkovú podstatu trestného činu daného sťažovateľke za vinu opomenuli vyložiť blanketovo. Sťažovateľka je pritom v súvislosti s prípustnosťou ústavnej sťažnosti toho názoru, že s poukazom na § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd. Trestný poriadok totiž neupravuje a ani judikatúra najvyššieho súdu nepozná dovolací dôvod spočívajúci v nedostatočnom odôvodnení právoplatných rozhodnutí.

5. Ďalej sťažovateľka podrobne podotýka, že všeobecné súdy opomenuli vykonať eurokonformný výklad vnútroštátneho práva. Napokon akcentuje, že najvyšší súd nepoložil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky špecifikované v ústavnej sťažnosti, čím malo dôjsť k porušeniu práva na zákonného sudcu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K rozsudku ŠTS:

7. Podľa princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto uvádza, že nemá právomoc preskúmať rozsudok ŠTS, keďže ho už na odvolanie preskúmal najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky (m. m. napr. III. ÚS 357/2024). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K rozsudku najvyššieho súdu:

8. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie už zmieneného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. napr. III. ÚS 553/2023).

9. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti“ či „nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (m. m. napr. III. ÚS 553/2023).

10. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky, ktorými disponuje na ochranu práv. Materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavno-právny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná príslušnému orgánu možnosť na realizáciu jeho právomoci. Obe tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (m. m. napr. III. ÚS 553/2023).

11. Ústavný súd v intenciách časti sťažnostnej argumentácie uvedenej v bode 4 dôvodov tohto uznesenia akcentuje skutočnosť, že dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia z hľadiska reflexie požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. To vyplýva aj z novej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku; porov. IV. ÚS 546/2020 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021, v obsahovej nadväznosti m. m. napr. I. ÚS 343/2022, II. ÚS 411/2021, III. ÚS 553/2023, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023, IV. ÚS 502/2023).

12. Na citovanú judikatúru účinne reflektuje aj najvyšší súd v pozícii dovolacieho súdu, ktorý práve k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku napríklad v uznesení sp. zn. 1TdoV/13/2021 z 24. januára 2023 konštatoval, že „... ostatná rozhodovacia prax pod tento dovolací dôvod zaraďuje aj nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia (k tomu pozri bližšie uznesenie ústavného súdu z 9. júna 2022, sp. zn. I. ÚS 343/2022, ako aj ním odkazované rozhodnutia v bodoch 12. až 14.)...“. Je potrebné opätovne zdôrazniť, že v predznamenanych súvislostiach ide práve o nedostatky namietané sťažovateľkou a prebraté do bodu 4 dôvodov tohto uznesenia, teda či sa najvyšší súd konajúci ako odvolací súd náležite vyrovnal s jej odvolacími námietkami vo vzťahu k okolnostiam podstatným pre rozhodnutie a pre právne postavenie veci.

13. Ak ide o námietku nerešpektovania povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva všeobecnými súdmi (bod 5 dôvodov tohto uznesenia), ústavný súd poznamenáva, že daná argumentácia cieľi v podstate k tvrdeniu, že rozhodnutie (v okolnostiach tejto veci rozsudok najvyššieho súdu) je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Hľadanie a nachádzanie odpovede na uvádzanú námietku však so zreteľom na už zmieňovaný princíp kompetenčnej subsidiarity ústavnej sťažnosti patrí podľa názoru ústavného súdu do kompetenčnej výbavy najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní. Inými slovami, námietka nekorektného právneho posúdenia skutku, ktorý sa dal sťažovateľke za vinu, pre nerešpektovanie povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho zákonodarstva, sa javí byť dôvodom pre uplatnenie dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

14. Ostatná dôvodová línia ústavnej sťažnosti sa upína na nepoloženie prejudiciálnych otázok najvyšším súdom ako odvolacím súdom Súdnemu dvoru, v dôsledku čoho malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej práva na zákonného sudcu (bod 5 dôvodov tohto uznesenia). Ústavný súd v odpovedi na túto námietku nespochybňuje, že ak sa v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodielľa svojím výkladom práva Európskej únie sudca Súdneho dvora, hoci je tento výklad nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom je vnútroštátny súd obsadený nezákonným spôsobom. Aj uvedené však mohlo byť v okolnostiach daného prípadu základom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku totiž možno dovolanie podať aj vtedy, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení. Preto je ústavný súd názoru, že riešenie tejto otázky patrí primárne do právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho

súdu, čo vyplýva z jeho postavenia v systéme všeobecného súdnictva. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala v trestnom konaní na ochranu svojho práva na zákonného sudcu, ktorého porušenie namieta ústavnou sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom, účinný a dostupný právny prostriedok nápravy (dovolanie). To je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o uplatnenej námietke.

15. Ústavný súd uzatvára, že sťažovateľka mohla argumentačnými líniami prezentovanými v ústavnej sťažnosti odôvodniť podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b), c) a i) Trestného poriadku, prostredníctvom ktorého sa mohla uchádzať o prieskum rozsudku najvyššieho súdu v konaní pred najvyšším súdom ako súdom dovolacím. Podanie dovolania sťažovateľka netvrdila a ani nepreukázala. Vychádzajúc z uvedeného, so zreteľom na princíp kompetenčnej subsidiarity ústavnej sťažnosti, posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rozsahu smerujúcom proti rozsudku najvyššieho súdu ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol.

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2025

Robert Šorl
predseda senátu